

LEKGOTLA LA MAEMO A TSHUPATLOTLO

MAEMO A GRAP A

DIPEHELO TSA TJHELETE TSE KOPANENG LE TSE AROHANENG (CONSOLIDATED AND SEPARATE FINANCIAL STATEMENTS) (GRAP 6)

Kananelo

Maemo ana a Tshebetso ya Tshupatlotlo e Ananetsweng ka Kakaretso, GRAP (Standard of Generally Recognised Accounting Practice, GRAP) a nkuwe haholoho ho Maemo a Matjhaba a Tshupatlotlo Ditheong tsa Bohle, IPSAS (International Public Sector Accounting Standard, IPSAS) a Dipehelo tsa Tjhelete tse Kopaneng (Consolidated Financial Statements) le Tshupatlotlo ya Ditheo tse Laolwang (Accounting for Controlled Entities) a phatlaladitsweng ke Lekgotla la Matjhaba la Maemo a Tshupatlotlo Ditheong tsa Bohle, IPSASB (International Public Sector Accounting Standards Board, IPSASB) la Kopano ya Matjhaba ya Baakhaontente (International Federation of Accountants). Kopano ya Matjhaba ya Baakhaontente (IFAC) e thehilwe ka 1977 ka maikemisetso a yona a ho ntshetsa pele le ho ntlafatsa porofeshene ka maemo a nang le kutlwano. IPSASB e nehelane ka setheo se akaretsang sa di-IPSAS, se tla sebediswa ho hlahisa Maemo a GRAP (Standards of GRAP) a kamoso. Diqotso tsa IPSAS tsa Dipehelo tsa Tjhelete tse Kopaneng le Tshupatlotlo ya Ditheo tse Laolwang di hlahisitswe botjha Maamong ana a GRAP ka tumello ya IPSASB.

Mongolo o dumelletsweng wa di-IPSAS ke o phatlaladitsweng ke IFAC ka leleme la Senyesemane. Di-IPSAS di fuperwe Bukaneng ya Thuso ya IFAC ya Diphatlalatso tsa Matjhaba tsa Tshupatlotlo Ditheong tsa Bohle (International Public Sector Accounting Pronouncements) mme di fumaneha ho tswa ho:

Kopano ya Matjhaba ya Baakhaontente

545 Fifth Avenue, 14th Floor

New York, New York 10017 USA

Inthanete: <http://www.ifac.org>

Ditokelo tsa ho kopitsa ho di-IAS, ditlhakisetso, ditokomane tse kopang maikutlo le diphatlalatso tse ding tsa IASB ke tsa Motheo wa Matjhaba wa Komiti ya Maemo a Tshupatlotlo, IASCF (International Accounting Standards Committee Foundation, IASCF) mme dipehelo le maemo a amehang a lokela ho latelwa.

Ditokelo tsa ho kopitsa © 2016 ka Lekgotla la Maemo a Tshupatlotlo (Accounting Standards Board)

Ditokelo tsohle di baballetswe. Ha ho karolo le ha e ka ba efe ya phatlalatso ena e ka hlahiswang botjha, ya bolokwa hore e tle e fumanwe hape, kapa ya fetisetwa pele ka tsela efe kapa efe kapa mokgwa le ha e ka ba ofe, wa eleketeroniki, wa metjhini, wa kopitso ya foto, wa kgatiso, kapa o mong, ka ntle le ho fumana pele tumello ya Lekgotla la Maemo a Tshupatlotlo (Accounting Standards Board). Mongolo o dumelletsweng o phatlaladitswe ka leleme la Senyesemane..

Tumello ya ho hlahisa botjha dikarolo tse mmalwa kgatisong ena ha e atise ho hanelwa.

Dikahare

Maemo a Tshebetso ya Tshupatloto e Ananetsweng ka Kakaretso Dipehelo tsa Tjhelete tse Kopaneng le tse Arohaneng

Ditemana

Sepheo	.01
Kakaretso	.02 - .05
Ditlhaloso	.06 - .13
<u>Dipehelo tsa tjhelete tse kopaneng le tse arohaneng</u>	<u>.07 - .10</u>
Setheo sa moruo	.11 - .13
Tlaleho ya Dipehelo tsa Tjhelete tse Kopaneng	.14 - .18
Kakaretso ya dipehelo tsa tjhelete tse kopaneng	.19 - .38
Ho theha taolo ya setheo se seng bakeng sa merero ya ho tlaleha tjhelete	.23 - .26
Taolo bakeng sa tlaleho ya tjhelete	.27 - .33
Matla a taolo le a ho reka	.34
Ho fumana hore na taolo e teng bakeng sa tlaleho ya tjhelete	.35 - .38
Mekgwatshebetso ya kopanyo	.39 - .52
<u>Tahlehelo ya taolo</u>	<u>.53 - .58</u>
Tlaleho ya matsete ho ditheo tse laolwang, ditheo tse laolwang ka kopanelo le balekane dipehelong tsa tjhelete tse arohaneng	.59 - .64
Tsebahatso	.65 - .68
Diphumantsho tsa nakwana	.69 - .73
<u>Kamohelo ya mantlha ya Maemo a GRAP</u>	<u>.69</u>
<u>Ditokiso ho Maemo a GRAP</u>	<u>.70 - .73</u>
Letsatsi le qalang	.74 - .75
<u>Kamohelo ya mantlha ya Maemo a GRAP</u>	<u>.74</u>
<u>Ditheo tse seng di sebedisa Maemo a GRAP</u>	<u>.75</u>

Ho hlakolwa ha Maemo a GRAP a Dipehelo tsa Tjhelete tse Kopaneng le tse Arohaneng (2005) .76

Papiso le Maemo a Matjhaba a Tshupatlotlo Ditheong tsa Bohle a Dipehelo tsa Tjhelete tse Kopaneng le tse Arohaneng (Tshitwe 2006)

DIPEHELO TSA TJHELETE TSE KOPANENG LE TSE AROHANENG (CONSOLIDATED AND SEPARATE FINANCIAL STATEMENTS)

Maemo ana a phatlaladitswe la pele ke Lekgotla la Maemo a Tshupatlotlo (Lekgotla) ka Pudungwana 2005. Ho tloha nakong eo, a lokisitswe ka:

- Dintlafatso tsa Maemo a GRAP, tse phatlaladitsweng ke Lekgotla ka Pudungwana 2010.
- Dintlafatso tse hlahang ho ntshetsopele ya Maemo a GRAP a Phetiso ya Mesebetsi Pakeng tsa Ditheo tse Tlasa Bolaodi bo Tshwanang, Phetiso ya Mesebetsi Pakeng tsa Ditheo tse seng Tlasa Bolaodi bo Tshwanang le Dikgwebonyalano.
- Ditokiso tse latetseng ha Maemo a GRAP a latelang a qala ho sebetsa:
 - GRAP 104 Ditho tsa Tjhelete (Financial Instruments)
- Ditokiso tse latetseng kamora dipoeletso tsa GRAP 100 Dikgwebo tse Rekisitsweng (Discontinued Operations) ka 2013.

Selelekela

Maemo a Tshebetso ya Tshupatlotlo e Ananetsweng ka Kakaretso (GRAP)

Lekgotla la Maemo a Tshupatlotlo (Lekgotla) ho latela Molao wa Taolo ya Tjhelete ya Setjhaba, Molao wa 1 wa 1999, PFMA (Public Finance Management Act, Act No. 1 of 1999, PFMA), jwalo ka ha o lokisitswe, le laelwa ho hlahisa tshebetso ya tshupatlotlo e ananetsweng ka kakaretso e tsejwang ka hore ke Maemo a Tshebetso ya Tshupatlotlo e Ananetsweng ka Kakaretso (GRAP).

Lekgotla le tlamehile ho hlahisa GRAP bakeng sa:

- (a) mafapha (ho kenyelletswa dikarolo tsa naha le porofentshe le mmuso);
- (b) ditheo tsa setjhaba;
- (c) ditheo tse hwebang (jwalo ka ha ho hlalosewa ho PFMA);
- (d) diinstitijushene tsa molaotheo;
- (e) bomasepala le makgotla, dikhomishene, dikhamphani, dikoporasi, matlole kapa ditheo tse ding tseo e leng tsa bomasepala le ho laolwa ke bona; le
- (f) Palamente le diketsamelao tsa diporofentshe.

Tse ka hodimo mmoho di bitswa "ditheo" Maamong a GRAP.

Lekgotla le dumelletse phethahatso ya Maemo a Matjhaba a Tlaleho ya Tjhelete (di-IFRS) (International Financial Reporting Standards) a phatlaladitsweng ke Lekgotla la Matjhaba la Maemo a Tshupatlotlo (International Accounting Standards Board) bakeng sa:

- (a) ditheo tsa bohle tse fihlellang ditekanyetso tse boletsweng ho Taelo ya 12 ka Kgetho ya Ditheo tsa Bohle ya Moralo o Tshwanetseng wa Tlaleho (Appropriate Reporting Framework); le
- (b) ditheo tse leng tsa dife kapa dife tsa ditheo tsena mme di laolwa ke tsona.

Dipehelo tsa tjhelete di lokela ho hlalosewa e le tse latelang Maemo a GRAP feela ha di latela le ditaello tsohle tsa Maemo a GRAP a amehang le Ditlhakisetso (Interpretations) le ha e ka ba dife tse amehang tsa Maemo a GRAP.

Bofokodi bofe kapa bofe ba ho tshwaneleha ha Maemo kapa Ditlhakisetso tse boletsweng bo hlakiswa Maamong kapa Ditlhakisetso tse tsa Maemo a GRAP.

Maemo a GRAP a Dipehelo tsa Tjhelete tse Kopaneng le tse Arohaneng a alwa ditemaneng tsa .01 ho is ho .76. Ditemana tsohle tse Maamong a GRAP di a lekana ka matla. Selekkeleng sa sehlomathiso ka seng ho qoqwa ka maemo le matla a dihlomathiso. Maemo a lokela ho utlwisiswa ka moelelo wa morero wa ona, e leng motheo wa ona bakeng sa sephetho haeba ho tshwaneleha, Tse Etetseng Pele ho Maemo a GRAP, Tse Etetseng Pele ho Ditlhakisetso tsa Maemo a GRAP le Moralo wa Tlhophiso le Tlaleho ya Dipehelo tsa Tjhelete (Framework for the Preparation and Presentation of Financial Statements).

GRAP 6

Maemo a GRAP le Ditlhakisetso tsa Maemo a GRAP le ona a lokela ho balwa mmoho le ditaelo le ha e ka ba dife tse neuweng ke Lekgotla di laela diphumantsho tsa nakwana, ekasitana le melawana efe kapa efe e neuweng ke Letona la tsa Ditjhelete mabapi le matsatsi a qalang a Maemo a GRAP, a phatlaladitsweng Koranteng ya Mmuso (Government Gazette).

Tshupo e ka etswa mona ho Maemo a GRAP a so kang a newa nakong ya ho phatlalatswa ha Maemo ana. Sena se etswa ho qoba ho tshwanela ho fetola Maemo a seng a neuwe ha Maemo a mang a phatlalatswa hamorao. Temana ya .11 ya Maemo a GRAP a Dipholisi tsa Tshupatlotlo, Diphetoho tsa Ditekanyo tsa Tshupatlotlo le Diphoso (Accounting Policies, Changes in Accounting Estimates and Errors) e nehelana ka motheo wa ho kgetha le ho phethahatsa dipholisi tsa tshupatlotlo ha ho se na tataiso e totobetseng.

Sepheo

- .01 Sephe sa Maemo ana ke ho laela maemo ao tlasa ona dipehelo tsa tjehele tse kopaneng le tse arohaneng di lokelang ho hlophiswa le lesedi le lokelang ho kenyelletswa dipehelong tseo tsa tjehele hore dipehelo tsa tjehele tse kopaneng di bontshe tshebediso ya tjehele, boemo ba tjehele le phallo ya tjehele ya setheo sa moruo e le setheo se le seng.

Ho feta moo Maemo ana:

- (a) a qolla ditheo tse tshwanelehileng ho kopanngwa dipehelong tsa tjehele tse kopaneng bakeng sa ho tlaleha ka tjehele;
- (b) a laela mekgwatshebetso ya ho hlophisa dipehelo tsa tjehele tse kopaneng tse bontshang boleng ba moruo ba setheo se kopaneng;
- (c) a totobatsa ditshenolo tsa bonyane tse lokelang ho etswa dipehelong tsa tjehele tse kopaneng; le hore
- (d) a totobatsa ditshenolo tse itseng tse amang matsete ho ditheo tse laolwang, matsete ho balekane le dikarolo ho dikgwebo tsa boiteko bo kopanetsweng dipehelong tsa tjehele tse arohaneng tsa setheo se laolang.

Kakaretso

- .02 *Setheo se lokisetsang le ho tlaleha ka dipehelo tsa tjehele tlasa motheo wa pokello wa tshupatlotlo, se tla sebedisa Maemo ana tlhophisong le tlalehong ya dipehelo tsa tjehele tse kopaneng bakeng sa setheo sa moruo.***
- .03 Maemo ana ha a tobane le mekgwa ya tshupatlotlo ya phetiso ya mesebetsi le dikgwebonyalano le dikameho tsa tsoha ho kenyelletso, ho kenyelletswa le diphapano pakeng tsa tshepiso e lefilweng (haeba e le teng) le matlotlo a hapilweng le mekitlane e amohetsweng (bona Maemo a GRAP a Phetiso ya Mesebetsi Pakeng tsa Ditheo tse seng Tlasa Bolaodi bo Tshwanang le Maemo a GRAP a Phetiso ya Mesebetsi Pakeng tsa Ditheo tse Seng Tlasa Bolaodi bo Tshwanang).
- .04 *Maemo ana a hape a tla sebediswa tlalehong ya ditheo tse laolwang, ditheo tse laolwang ka kopanelo le balekane ha setheo se kgetha, kapa se laelwa ke melawana, ho tlaleha ka dipehelo tsa tjehele tse arohaneng.***
- .05 Maemo ana a theha ditlhoko bakeng sa tlhophiso le tlaleho ya dipehelo tsa tjehele tse kopaneng, le ya tlaleho ya ditheo tse laolwang, ditheo tse laolwang ka kopanelo le balekane dipehelong tsa tjehele tse arohaneng tsa setheo se laolang, moiteki le motsetedi. Le hoja Dikgwebo tsa Boiteko ba Mmuso (diGBE) di sa laelwe ho ikobela Maemo ana dipehelong tsa tjehele tsa tsona ka sebele, dikabelo tsa Maemo ana di tla sebetsa moo setheo seo e seng GBE se nang le setheo se

laolwang se le seng seo e leng GBE kapa ho feta se le seng, ditheo tse laolwang ka kopanelo le balekane kapa diGBE. Ha ho le tjena, Maemo ana a lokela ho sebediswa ho kopanyeng di-GBE dipehelong tsa tjhelete tsa setheo sa moruo, le tlalehong ya matsete a di-GBE dipehelong tsa tjhelete tse arohaneng tsa setheo se laolang, moiteki le motsetedi.

Ditlhaloso

.06 *Mareo a latelang a sebediswa Maamong ana ka meeelo e boletsweng:*

Dipehelo tse kopaneng tsa tjhelete ke dipehelo tsa tjhelete tsa setheo sa moruo tse tlalehwang e le tsa setheo se le seng.

Diphehiso tse tswang ho beng ke menyetla ya moruo ya kamoso kapa menyetla e lebelletsweng e fuweng setheo ke ditho tse ka ntle ho setheo, tseo e seng tse tla baka dikoloto tsa setheo, tse thehang karolo ya tjhelete matlotlong a nete a setheo:

(a) *Se bolelang ho tshwaneleha bakeng sa ditefo tsa menyetla ya moruo ya kamoso kapa menyetla e lebelletsweng ya setheo nakong ya tshebediso ya sona, jwalo ka ditefo tse laolwang ke boithatelo ba beng kapa baemedi ba bona, le sa ditefo tsa masalla le ha e ka ba afe a fetang dikoloto ha ho ka etsahala hore setheo se fediswe; le/kapa*

(b) *Di ka rekiswang, ha fapanyetsanwa ka sona, kapa tsa fetiswa kapa tsa pholoswa.*

Taolo ke matla a ho laola dipholisi tsa tjhelete le tsa tshebetso tsa setheo se seng e le hore ho fumanwe molemo mesebetsing ya sona.

Setheo se laolwang ke setheo, ho kenyeletswa le setheo se seng lenaneng se kang kopanelo, se laolwang ke setheo se seng (se tsejwang ka hore ke setheo se laolang).

Setheo se laolang ke setheo se okametseng setheo se seng kapa ditheo tse ding.

Mokgwa wa theko ke mokgwa wa tlaleho ya matsete oo ho ona matsete a ananelwang ka theko. Motsetedi o ananela lekeno le tswang ho matsete feela ka hobane motsetedi o tshwanetswe ke ho fumana ditefo ho tswa ho masalla a bokelleditsweng a eo ho tsetetsweng ho yena mme a hlaha kamora letsatsi la kgapo. Ditshwanelo tsa jwale kapa tse fumanweng tse fetang masalla ao di nkwa e le kabo e nepahetseng ya matsete mme di ananelwa e le phokotso ya theko ya matsete.

Setheo sa moruo ke sehlopha sa ditheo tse etsang setheo se laolang le se le seng se laolwang kapa ho feta se le seng.

Karolo eo e seng e laolang ke karolo ya matlotlo a nete setheong se laolwang a sa amanngweng ka ho otloloha kapa e seng ka ho otloloha le setheo se laolang.

Dipehelo tsa tjhelete tse arohaneng ke tse tlalehwang ke setheo se laolang, motsetedi ho molekane kapa moiteki setheong se laolwang ka kopanelo, seo ho sona matsete a tlalehwang ka motheo wa karolo e otlolohileng ya matlotlo a nete bakeng sa hore e be motheo wa sephetho se tlalehilweng le matlotlo a nete a bao ho tsetetsweng ho bona.

Mareo a hlalositsweng Maemong a mang a GRAP a sebediswa Maemong ana ka meelelo e tshwanang le e neuweng Maemong ao a mang.

Dipehelo tsa tjhelete tse kopaneng le tse arohaneng

- .07 Setheo se laolang kapa ditheo tsa sona tse laolwang e ka ba motsetedi ho molekane kapa moiteki setheong se laolwang ka kopanelo. Maemong ao, dipehelo tsa tjhelete tse kopaneng tse hlophisitsweng le ho tlalehwa ho latela Maemo ana di hlophiswa le ka morere wa ho ikobela Maemo a GRAP a Matsete ho Balekane (Investments in Associates) le a Dikarolo ho Dikgwebo tsa Boiteko bo Kopanetsweng (Interests in Joint Ventures).
- .08 Bakeng sa setheo se hlalositsweng temaneng ya .07, dipehelo tsa tjhelete tse arohaneng ke tse hlophiswang le ho tlalehwa kamora hoba ho hlophiswe le ho tlalehwe dipehelo tsa tjhelete tseo ho buuweng ka tsona temaneng ya .07. Ha ho hlokehe hore dipehelo tsa tjhelete tse arohaneng di hokelwe ho dipehelo tseo tsa tjhelete, kapa di tsamaisane le tsona.
- .09 Dipehelo tsa tjhelete tsa setheo se se nang setheo se laolwang, molekane kapa karolo ya moiteki setheong se laolwang ka kopanelo ha se dipehelo tsa tjhelete tse arohaneng.
- .10 Setheo se laolang seo, ho latela temana ya .15, se sa tlameheng ho tlaleha dipehelo tsa tjhelete tse kopaneng se ka tlaleha dipehelo tsa tjhelete tse arohaneng e le tsona feela dipehelo tsa sona tsa tjhelete.

Setheo sa moruo

- .11 Lereo "setheo sa moruo" le sebediswa Maemong ana ho hlalosa, tlasa mabaka a tlaleho ya tjhelete, sehlotshwana sa ditheo tse etsang setheo se laolang le ditheo tse laolwang le ha e ka ba dife.
- .12 Maemong a mang ao ka nako tse ding a sebediswang ho supa setheo sa moruo a kenyeletsa "setheo sa tsamaiso", "setheo sa tjhelete", setheo se kopaneng" le "sehlopha".

- .13 Setheo sa moruo se ka kenyelletsa ditheo tse nang le merero ya leano la kahisano le kgwebo. Mohlala, lefapha la mmuso la tsa bodulo le ka ba setheo sa moruo se kenyelletsang ditheo tse nehelanang ka bodulo ka tefiso e tlase, ekasitana le ditheo tse nehelanang ka bodulo e le ka motheo wa kgwebo.

Tlaleho ya Dipehelo tsa Tjhelete tse Kopaneng

- .14 *Setheo se laolang, seo e seng setheo se laolang se hlaloswang temaneng ya .15, se tla tlaleha dipehelo tsa tjhelete tse kopaneng tseo ho tsona se kopanyang matsete a sona ditheong tse laolwang ho latela Maemo ana.*

- .15 *Setheo se laolang ha se hloke ho tlaleha dipehelo tsa tjhelete tse kopaneng ha feela:*

(a) *setheo se laolang ke:*

- (i) *ka bosona setheo se laolwang ka botlalo, mme basebedisi ba diteitemente tse jwalo tsa tjhelete ho ka etsahala ba le siyo kapa ditlhoko tsa bona tsa lesedi di kgotsofatswa ke diteitemente tsa tjhelete tse kopaneng tsa setheo se laolang; kapa*
- (ii) *setheo seo e leng karolo ya sona feela e laolwang ke setheo se seng le beng ba sona ba bang, ho kenyelletswa le bao ba neng ba ke ke ba ba le matla a ho vouta, ba tsebisitsweng ka hore setheo se laolang se ke ke sa teka dipehelo tsa tjhelete tse kopaneng, mme ba sa hanana le seo;*
- (b) *ditho tsa mokitlane kapa ekwiti tsa setheo se laolang ha di rekiswe marakeng wa bohle (phapanyetsano ya lehae kapa ya matjhaba ya dishere kapa maraka oo e seng o tlwaelehileng, ho kenyelletswa le dimaraka tsa lehae le tsa mabatowa);*
- (c) *setheo se laolang ha se a ka sa tlaleha, kapa ha se tshebetsong ya ho tlaleha, dipehelo tsa sona tsa tjhelete ho khomishene ya disekhuriti kapa mokgatlo o mong wa puso, bakeng sa ho fana ka mokgahlelo le ha e ka ba ofe wa disebediswa marakeng wa bohle; le*
- (d) *setheo se qetellang kapa le ha e ka ba sefe sa bohareng se laolang sa setheo se laolang se hlahisa dipehelo tsa tjhelete tse kopaneng hore di fumanehe bakeng sa ho sebediswa ke bohle, e le tse ikobelang Maemo a GRAP.*

- .16 Ditheo tse ngata tse laolang tseo e leng ditheo tse laolwang ka ho phethahala kapa ka karolo feela, di emela makala kapa mesebetsi e meholo ya mmuso, mme sepho sa Maemo ana ha se ho tshwarela ditheo tse jwalo hore ha di tlamehe ho hlophisa dipehelo tsa tjhelete tse kopaneng. Ha ho le tjena lesedi le hlokwang ke ba bang ba basebedisi le ke ke la fumanwa ho dipehelo tsa tjhelete tse kopaneng boemong ba

ditheo-tsa-mmuso-di-kopane feela.

- .17 Maemong a mang, setheo sa moruo se tla kenyelletsa ditheo tse mmalwa tse laolang tsa bohareng. Mohlala, le hoja lefapha le ka ba setheo se laolang sa qetello, ho ka ba le ditheo tse laolang tsa bohareng boemong ba setheo sa bohle. Ditlhoko tsa boikarabelo le tlaleho di ka totobatsa hore ke ditheo dife tse laelwang hore di hlophise dipehelo tsa tjhelete tse kopaneng (kapa tse dumellwang hore di se etse jwalo). Ha ho se ditaelo tse tobileng tsa ho tlaleha bakeng sa setheo se laolang se bohareng hore se hlophise dipehelo tsa tjhelete tse kopaneng tseo bakeng sa tsona ho ka bang le basebedisi, ditheo tse laolang tsa bohareng di tshwanela ho hlophisa le ho phatlalatsa dipehelo tsa tjhelete tse kopaneng.
- .18 Setheo se laolang seo, ho latela temana ya .15, se kgethang hore se ke ke sa tlaleha dipehelo tsa tjhelete tse kopaneng, mme se tlaleha feela dipehelo tsa tjhelete tse arohaneng, se ikobela ditemana tsa .59 ho isa ho .67.

Kakaretso ya dipehelo tsa tjhelete tse kopaneng

- .19 *Dipehelo tsa tjhelete tse kopaneng di tla kenyelletsa ditheo tsohle tse laolwang tsa setheo se laolang.*
- .20 Setheo se laolwang ha se qhelelwe thoko ho kenyelletso feela ka lebaka la hore motsetedi ke mokgatlo wa thuso ya motheo ya boiteko.
- .21 Setheo se laolwang ha se qhelelwe thoko bakeng sa kenyelletso hobane mesebetsi ya sona ha e tshwane le ya ditheo tse ding ka hare ho setheo sa moruo, mohlala, ho kopanngwa ha di-GBE le ditheo lekaleng la bajete. Lesedi le tshwanelehileng le nehwa ka ho kopanya ditheo tse jwalo tse laolwang le ho senola lesedi le eketsehileng la dipehelo tsa tjhelete tse kopaneng ka mesebetsi e fapanent ya ditheo tse laolwang. Mohlala, ditshenolo tse hlokwang ke Maemo a GRAP a Tlaleho ho ya ka Dikarolo (Segment Reporting) di thusa ho hlalosa bohlokwa ba mesebetsi e fapaneng ka hare ho setheo sa moruo.
- .22 Setheo se laolang se lahlehelwa ke taolo ha se lahlehelwa ke matla a ho laola dipholisi tsa tjhelete le ditshebetso tsa eo ho tsetetsweng ho yena hore se tle se fumane menyetla mesebetsing ya sona. Tahlehelo ya taolo e ka etsahala ha ho ka ba le phetoho (kapa le ha ho se phetoho) ya boemo ba ho ba mong'a thepa bo phethahetseng kapa ba papiso. Mohlala, ho ka etsahala ha setheo se laolwang se wela tlasa taolo ya lekala le leng la mmuso, lekgotla, motsamaiisi kapa mmusi. Ho ka etsahala hape ka lebaka la tlhophiso e tlamang.

Ho theha taolo ya setheo se seng bakeng sa merero ya ho tlaleha tjhelete

- .23 Hore na e be setheo se laola setheo se seng bakeng sa merero ya ho tlaleha tjhelete ke taba ya kahlolo e theilweng ho tlhaloso ya taolo Maemong ana le maemo a itseng tabeng ka nngwe. Ke hore, ho lokela ho shejwe sebopeho sa kamano pakeng tsa ditheo tse pedi. Haholoholo, dintlha tse pedi tsa tlhaloso ya taolo Maemong ana di lokela ho elwa hloko. Dintlha tsena ke ntlha ya matla (matla a ho laola dipholisi tsa tjhelete le ditshebetso tsa setheo se seng) le ntlha ya menyetla (e emelang ho kgona ho laola setheo molemong wa ho fumana monyetla ho mesebetsi ya setheo se seng).
- .24 Bakeng sa ho theha taolo, setheo se laolang se hloka ho fumana menyetla ho mesebetsi ya setheo se seng. Mohlala, setheo se ka fumana menyetla ho mesebetsi ya setheo se seng ha ho shejwa tefo ya masalla a sona (jwalo ka phaello e ajwang kapa tefo e jwalo) mme se kotsing ya ho lahlehelwa. Maemong a mang, setheo se ka fumana menyetla ya tjhelete le ha e le efe ho setheo se seng, empa se ka fumana menyetla ya bokgoni ba sona ba ho tataisa setheo se seng hore se sebedisane le sona ho fihlella merero ya sona. Ho ka etsahala hape hore setheo se fumane bobedi menyetla ya tjhelete le eo e seng ya tjhelete ho mesebetsi ya setheo se seng. Mohlala, GBE e ka neha setheo se laolang phaello e ajwang mme hape e thuse setheo seo ho fihlella e meng ya merero ya pholisi ya yona ya kahisano.
- .25 Ho phathahatsa tlhaloso ya taolo, jwalo ka ha e hlaloswa Maemong ana, ho ka ba le phello ya ho qolla ditheo tse ding tseo le tsona dile ditheo tse laolwang, e le ho eketsa ho tse qollotsweng ka ho ikobela molao o amehang.
- .26 Tlasa Molao wa Motheo, mebuso ya naha, porofentshe le lehae e na le boitaolo ba molao wa motheo. Le ha ho le jwalo, maemong a mang, mohlala, ha ho shejwa molao wa naha, setheo se leng lekaleng le itseng la mmuso se ka kenella tsamaisong ya setheo se leng lekaleng le leng la mmuso, ha setheo seo sa bobedi se sa kgone mme se sa phethahatse tlamo ya sona ya phethahatso. Mohlala, setheo se leng lekaleng la naha la mmuso se ka kenella tsamaisong ya masepala haeba masepala eo a sa kgone ho phethahatsa thomo ya ona ya molaotheo kapa ya molao. Nakong eo, maemo a lokela ho hlahlojwa to bona hore na kenello e fihlella tlhaloso ya taolo bakeng sa kopanyo ho latela Maemo ana, kapa ha e fihlelle.

Taolo bakeng sa tlaleho ya tjhelete

- .27 Bakeng sa ho tlaleha ka tjhelete, taolo e qala ka matla a setheo a ho laola dipholisi tsa tjhelete le ditshebetso tsa setheo se seng mme ha se ka nako tsohle a hlohang hore setheo se be le karolo ya bongata ya dishere kapa karolo e nngwe ya nete ya matlotlo setheong se seng. Matla a ho laola a tlamehile e be a teng hona jwale. Ke hore, setheo se tlamehile e be se se se neuwe matla ana ka molao kapa tumellano e nngwe e ngotsweng. Matla a ho laola ha a kgone ho phethahatswa hona jwale haeba a hloka ho fetolwa ha molao kapa ho rerisana botjha ka ditumellano hore a tle a kgone ho phethahatswa. Hona ho tlamehile ho fapanngwe le ntlha ya hore

boteng ba matla a ho laola setheo se seng ha a laolwe ke kgonahalo ya hore matla ao a phethahatswe.

- .28 Jwalo feela, boteng ba taolo ha bo hloke hore setheo se be le boikarabelo ba botsamaisi ba (kapa seabo ho) mesebetsi ya letsatsi ka leng ya setheo se seng. Maamong a mangata, setheo se ka phethahatsa matla a sona feela a ho laola setheo se seng ha ho na le tlolo kapa ho hulwa ha tumellano pakeng tsa setheo se laolwang le setheo se se laolang.
- .29 Mohlala, lefapha la mmuso le ka ba le karolo setheong se sebetsang jwalo ka GBE. Setheo seo se a dumellwa ho sebetsa ka bosona mme ha se itshelele ho mmuso ho fana ka thuso ya tjehele; se iphumanetse thuso ya motheo ka kadimo e matla e tiiswang ke mmuso. Setheo ha se so lefe lefapha la mmuso phaello e ajwang dilemong tse mmalwa. Lefapha la mmuso le na le matla a ho thonya le ho tlosa boholo ba ditho tse ho mokgatlo wa botsamaisi ba setheo. Lefapha la mmuso ha le so ka le phethahatsa matla a ho tlosa ditho tsa mokgatlo wa botsamaisi mme se na le pelaelo ka ho etsa hona ka lebaka la ho ama maikutlo a bakgethi mabapi le ho kenella ha mmuso wa mehleng mesebetsing ya setheo. Tabeng ya jwale, matla a ho laola a ka phethahatswa empa tlasa dikamano tsa jwale pakeng tsa setheo se laolwang le setheo se laolang, ha ho ketsahalo e bileng teng e pakang ho hlokeha ha hore setheo se laolang se sebedise matla a sona ho setheo se laolwang. Ka mokgwa oo, taolo e teng hobane matla a ho laola ke a kgotsofatsang le hoja setheo se laolang se ka kgetha ho se sebedise matla ao.
- .30 Setheo se ka ba le ditokomane tse pakang ho ba le dishere, ditokomane tse pakang monyetla wa pele wa ho reka dishere ho beng ba tsona, ditho tsa mekitlane kapa ekwiti tse ka fetolwang ho ba dishere tse tlwaelehileng, kapa ditho tse jwalo tseo - ha di ka sebediswa kapa tsa fetolelwa - di ka nehang setheo matla a ho vouta kapa ho fokotsa matla a ho vouta a setheo se seng dipholising tsa tjehele kapa tshebetso ya setheo se seng (ke hore, ditokelo tse ka bang teng tsa ho vouta). Boteng le sekgahla sa ditokelo tsa ho vouta tse ka bang teng tse kgonang ho phethahatswa hona jwale kapa ho fetolwa, ho kenyelletswa ditokelo tsa ho vouta tse ka bang teng tseo e leng tsa setheo se seng, di nkelwa hloohong ha ho lekolwa hore na setheo se na le matla a ho laola dipholisi tsa tjehele le ditshebetso tsa setheo se seng. Ditokelo tsa ho vouta tse ka bang teng ha di kgone ho sebediswa hona jwale kapa ho fetolelwa ha, ka mohlala, di sa kgone ho sebediswa kapa ho fetolelwa ho fihlela nakong e tlang kapa ho fihlela ho etsahala ketsahalo e itseng kamoso.
- .31 Ha ho hlahlojwa hore na ditokelo tsa ho vouta tse ka bang teng di na le seabo taolong, setheo se hlahloba dintlha le maemo ohle (ho kenyelletswa le maemo a phethahatso ya ditokelo tsa ho vouta tse ka bang teng le ditlhophiso le ha e ka ba dife tse ding tse tlamang, ho sa kgathalehe hore di elwa hloko ka bomong kapa ka ho kopanngwa) a ka bang le sekgahla ho ditokelo tse ka bang teng, ntle le maikemisetso a botsamaisi le bokgoni ba tjehele ba ho phethahatsa kapa ho fetolela.

- .32 Boteng ba matla a molao a ka thoko, ka bobona, ha bo thibele setheo ho laolwa ke setheo se seng. Mohlala, Lekgotla la Dipalopalo la Aforikaborwa le na le matla a molao a ho sebetsa ntle le ho laolwa ke mmuso. Ke hore, Lekgotla la Dipalopalo la Aforikaborwa le ka ba le matla a ho iphumanela lesedi le ho tlaleha ka sephetho sa lona ntle le ho tsotella mmuso kapa mokgatlo o mong. Boteng ba taolo ha bo laele setheo hore se be le boikarabelo ditshebetsong tsa letsatsi ka leng tsa setheo se seng kapa mokgwa oo setheo seo se seng se tsamaisang mesebetsi e itseng ya botsebi.
- .33 Matla a setheo se itseng a ho laola ho nka diqeto mabapi le dipholisi tsa tjhelete le ditshebetso tsa setheo se seng ha a kgotsofatse, ka boona, ho netefatsa boteng ba taolo jwalo ka ha e hlaloswa Maemong ana. Setheo se laolang se hloka ho kgona ho laola tshebetso ya ho nka diqeto hore se kgone ho fumana moputso wa mesebetsi ya sona, mohlala, ka ho thusa setheo se seng ho kgona ho sebedisana le sona e le karolo ya setheo sa moruo ho latelleng merero ya sona. Sena se tla ba le sekgahla sa ho etsa hore tlhaloso ya "setheo se laolang" le "setheo se laolwang" e se ke ya akarelletsa dikamano tse sa feteng, mohlala, tsa mofedisi wa ditheo le setheo se fediswang, mme ka tlwaelo e ne e ke ke ya akarelletsa kamano ya moadingwa le moadimi. Jwalo feela, leloko la therasete leo kamano ya lona le therasete e sa fihlelleng ho feta mesebetsi ya therasete e tlwaelehleng a ke ke a shejwa bakeng sa ho laola therasete tlasa mabaka a Maemo ana.

Matla a taolo le a ho reka

- .34 Mmuso le baemedi ba ona ba na le matla a ho laola boitshwaro ba ditheo tse ngata ka tshebediso ya matla a bona a phethahetseng le a molao. Matla a taolo le a ho reka ha se matla bakeng sa tlaleho ya tjhelete. Ho tiisa hore dipehelo tsa tjhelete tsa ditheo di kenyelletsa feela mehlodi eo di e laolang le eo di ka fumanang menyetla ho yona, moelelo wa taolo bakeng sa Maemo ana ha o akaretse:
- (a) matla a molao a ho theha moralo wa taolo oo hara ona ditheo di ka sebetsa le ho laela maemo kapa dithibelo ditshebetsong tsa tsona. Matla a jwalo ha a nehe ditheo matla a hore di abe matlotlo e be di boetse di laola matlotlo ao. Mohlala, bolaodi ba taolo ya tshilafatso bo ka ba le matla a ho kwala tshebetso ya ditheo tse sa ikobeleng melawana ya tikoloho. Empa, matla ana ha se taolo hobane bolaodi ba taolo ya tshilafatso bo na le matla feela a ho laola; kapa
 - (b) ditheo tse itshetlehleng ho setheo se itseng ditabeng tsa moruo. Ke hore, moo setheo se bolokang boinahanelo ba hore na se tla amohela thuso ya tjhelete e tswang ho, kapa se etse kgwebo le setheo se seng, setheo seo se na le matla qetellong a ho laola dipholisi tsa sona tjhelete kapa ditshebetso ka bosona, mme ka hoo ha se laolwe ke setheo se seng. Mohlala, lefapha la mmuso le ka ba le ho kgona ho susumetsa dipholisi tsa tjhelete le ditshebetso tsa setheo se itshetlehleng ho sona bakeng sa thuso ya tjhelete (jwalo ka mokgatlo o sa etseng phaello) kapa setheo se sekametseng ho phaello se itshetlehleng ho

kgwebo ka lehlakoreng la tjhelete. Ka lebaka leo, lefapha la mmuso le na le matla a ho ba moreki empa e seng a ho laola dipholisi tsa tjhelete le ditshebetso tsa setheo.

Ho fumana hore na taolo e teng bakeng sa tlaleho ya tjhelete

- .35 Ditheo di ka hlola ditheo tse ding ho fihlella e meng ya merero ya tsona. Dinakong tse ding, ho ka totobala hore setheo se a laolwa, mme ka hoo se lokela ho kopanngwa. Maemong a mang, ho ka etsahala ho sa totobala hakaalo. Ditemana tsa .36 le .37 di fana ka tataiso ya ho thusa ho fumana hore na taolo e teng bakeng sa tlaleho ya tjhelete.
- .36 Ha ho hlahlojwa kamano pakeng tsa ditheo tse pedi, taolo e nkwa e le teng ha bonyane karolo e le nngwe ya maemo a latelang a matla e le teng mme karolo e le nngwe ya maemo a latelang a menyetla e le teng, ntle le ha ho na le bopaki bo totobetseng ba hore matla a ho setheo se seng.

Maemo a matla

- (a) ka ho otloloha kapa e seng ka ho otloloha ka thuso ya ditheo tse laolwang, setheo se na le karolo ya bongata ya ho vouta setheong se seng;
- (b) setheo se na le matla, a fuweng ke kapa a phethahatswang molaong o teng, a ho thonya kapa ho tlosa bongata ba ditho tsa lekgotla la balaodi kapa mokgatlo o busang o jwalo mme taolo ya setheo ke ya lekgotla leo kapa mokgatlo oo;
- (c) setheo se na le matla a ho vouta, kapa ho laola ho vouta ha, bongata ba divoutu tse ka bang teng nakong ya ho vouta kopanong e akaretsang ya setheo se seng; le/kapa
- (d) setheo se na le matla a ho vouta a bongata dikopanong tsa lekgotla la balaodi kapa mokgatlo o busang o jwalo mme taolo ya setheo e ho lekgotla leo kapa mokgatlo oo.

Maemo a menyetla

- (a) setheo se na le matla a ho qhala setheo se seng le ho fumana boemo bo phahament ba menetla ya moruo ya masalla kapa ho amohela mekitlane e phahameng. Mohlala, maemo a menyetla a ka fihlellwa haeba setheo se ne se na le boikarabelo ba mekitlane ya masalla ya setheo se seng; kapa
- (b) setheo se na le matla a ho qobella ditefo tsa matlotlo ho tswa ho setheo se seng, le/kapa se ka jara boikarabelo ba ditlamo tse itseng tsa setheo se seng.

Matshwao a matla

- .37 Ha karolo e le nngwe kapa ho feta e le nngwe ya maemo a lenaneng le temaneng ya .36 e le siyo, dintlha tse latelang ho ka etsahale di bontshe boteng ba taolo, ka bomong kapa tshebedisano mmoho.
- (a) setheo se na le bokgoni ba ho thibela dibajete tsa tshebetso kapa motheo tsa setheo se seng;
 - (b) setheo se na le bokgoni ba ho thibela, ho tsohela matla kapa ho fetola diqeto tsa mokgatlo o busang wa setheo se seng;
 - (c) setheo se na le bokgoni ba ho amohela ho hirwa, ho abela botjha kapa ho tlosa basebeletsi ba sehlooho ba setheo se seng;
 - (d) thomo ya setheo se seng e thehwa le ho sehelwa meedi ka molao;
 - (e) setheo se na le "seabo se seholo" (kapa ho lekanang) setheong se seng se fanang ka matla a ho busa le diphlisi tsa tjhelete le tshebetso tsa setheo se seng;
 - (f) setheo se na le bokgoni ba ho theha kapa ho fetola maikemisetso kapa thomo ya setheo;
 - (g) setheo se na le matla a ho theha meedi ya dikadimo kapa matsete kapa ho thibela matsete a setheo; le/kapa
 - (h) setheo se na le matla a ho thibela bokgoni ba setheo ba ho hlahisa lekeno, haholoholo mohlodi wa lekeno.

Matshwao a supang menyetla

- (a) Setheo se ka ba le tokelo ka ho otloloha kapa e seng ka ho otloloha ya matlotlo a nete a setheo se seng le tokelo e tswelang ya ho fihlella tsena;
- (b) setheo se na le tokelo ya boemo bo phahameng ba matlotlo a nete a setheo se seng ha ho ka etsahala hore ho be le ho fellwa ke tjhelete kapa tefo eo e sa ameng ho fellwa ke tjhelete;
- (c) setheo se kgona ho laela setheo se seng ho sebedisana le sona ho fihlelleng

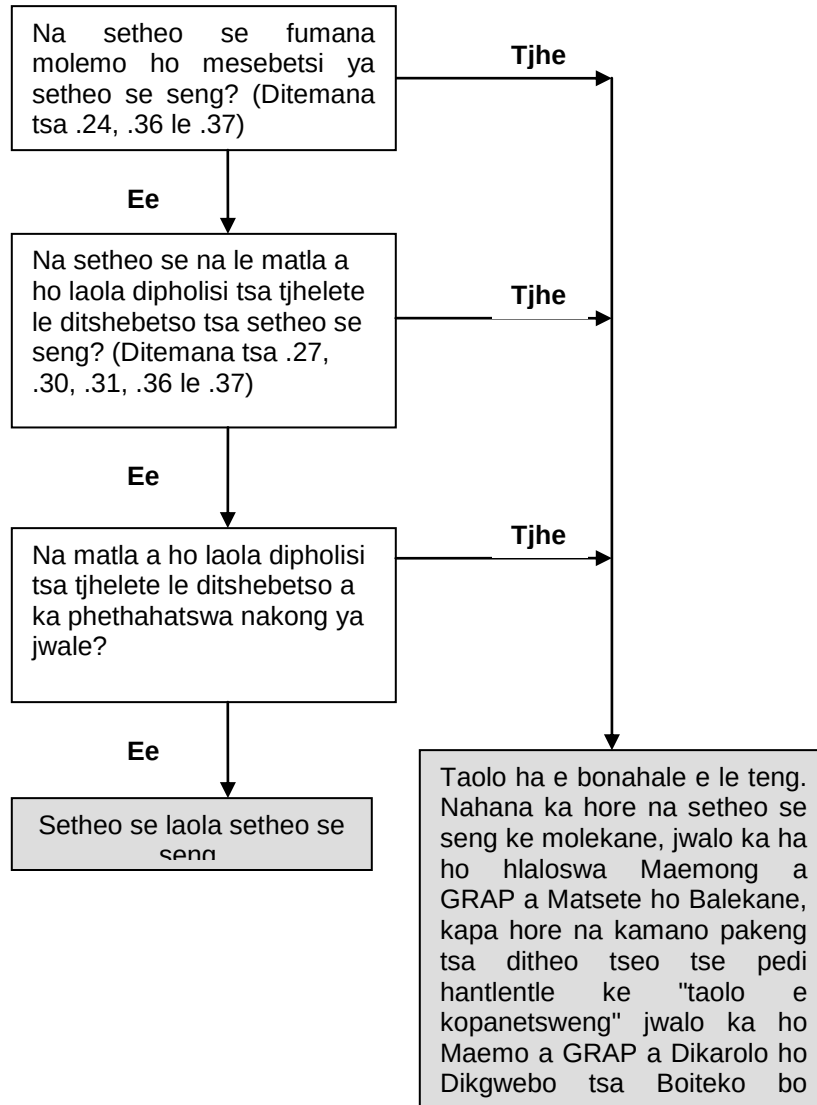
GRAP 6

merero ya sona;

- (d) setheo se maamong a ho angwa ke dikoloto tsa masalla tsa setheo se seng; kapa
 - (e) ka mokgwa o tswellang, setheo se kgona ho fihlella matlotlo a setheo, se na le bokgoni ba ho laela tshebediso e tswellang ya matlotlo ao kapa se na le boikarabelo bo tswellang ba dikgaello.
- .38 Dayakeramo e latelang e bontsha mehato ya motheo e leng teng ha ho thehwa taolo ya setheo se seng. E lokela ho balwa hammoho le ditemana tsa .23 ho isa ho .37.

Ho theha taolo ya setheo se seng bakeng sa merero ya ho tlaleha tjhelete

GRAP 6

Mekgwatshebetso ya kopanyo

.39 Ha ho hlophiswa dipehelo tsa tjhelete tse kopaneng, setheo se kopanya dipehelo tsa tjhelete tsa setheo se laolang le ditheo tseo se di laolang ho ya ka mafapha ka ho kopanya dintlha tse tshwanang tsa matlotlo, mekitlane, matlotlo a nete, lekeno le ditshenyehelo. Hore dipehelo tsa tjhelete tse kopaneng di tle di bontshe lesedi la tjhelete ka setheo sa moruo e le lesedi la setheo se le seng, mehato e latelang e lokela ho latelwa:

- (a) bokalo ba nnete ba matsete a setheo se laolang setheong ka seng se laolang le karolo ya matlotlo a nete a setheo ka seng se laolang ya matlotlo a nete a setheo ka seng se laolang di a hlakolwa (bona Maemo a GRAP a Phetiso ya Mesebetsi Pakeng tsa Ditheo tse Tlasa Bolaodi bo Tshwanang le Phetiso ya Mesebetsi Pakeng tsa Ditheo tse seng Tlasa Bolaodi bo Tshwanang, e fanang ka tataiso ya tshwaro ya phapang pakeng tsa tshepiso e lefilweng (haeba e le teng) le matlotlo a hapilweng le mekitlane e amohetsweng.
- (b) dikarolo tseo e seng tse laolang tsa masalla kapa kgaello ya ditheo tse laolang tse kopantsweng bakeng sa nako ya ho tlaleha di a tshwauwa; mme
- (c) dikarolo tseo e seng tse laolang tsa matlotlo a nete a ditheo tse laolang tse kopantsweng di hlwauwa ka ho arohana ho karolo ya setheo se laolang matlotlong a nete a ho tsona. Dikarolo tseo e seng tse laolang tsa matlotlo a nete di kenya:
 - (i) bokalo ba dikarolo tseo tseo e seng tse laolang ka letsatsi la phetiso ya mantlha ya mesebetsi di sejetswa ho latela Maemo a GRAP a Phetiso ya Mesebetsi Pakeng tsa Ditheo tse Tlasa Bolaodi bo Tshwanang le Phetiso ya Mesebetsi Pakeng tsa Ditheo tse seng Tlasa Bolaodi bo Tshwanang; le
 - (ii) shere ya karolo eo e seng e laolang ya diphetoho tsa matlotlo a nete ho tloha ka letsatso la phetiso ya mesebetsi.

.40 Ha ditokelo tsa ho vouta tse ka bang teng di le teng, dikarolo tsa masalla kapa kgaello le diphetoho tsa matlotlo a nete tse abetsweng setheo se laolang le dikarolo tseo e seng tse laolang di fumanwa ka motheo wa dikarolo tsa jwale tsa ho ba mong'a matlotlo mme ha di bontshe phethahatso kapa phetolo e ka bang teng ya ditokelo tsa ho vouta tse ka bang teng.

.41 Masalla, diphapanyetsano, lekeno le ditshenyehelo pakeng tsa ditheo tse ka hare ho setheo sa moruo di tla fediswa ka botlalo.

.42 Masalla le diphapanyetsano pakeng tsa ditheo tse ka hare ho setheo sa moruo, ho kenyelletswa lekeno la dithekiso, le diphetiso le lekeno le ananetsweng kamora

kabelo kapa taolo e nngwe ya tekanyetso, ditshenyehelo le phaello e ajwang kapa ditefo tse jwalo, di fediswa ka botlalo. Masalla le dikgaello tse latetseng diphapanyetsano kahara setheo sa moruo tse ananetsweng ho matlotlo, tse kang direkiswa le matlotlo a sa fetoheng, di a hlakolwa ka botlalo. Dikgaello kahara setheo sa moruo di ka supa bofokodi bo tshwanetse ho ananelwa dipehelong tsa tjehele tse kopaneng. Maemo a Matjhaba a Tshupatlotlo (International Accounting Standard) a Lekgetho la Lekeno (Income Taxes) a sebetsa ho diphapano tsa nakwana tse hlahang ho phediso ya masalla le dikgaello tse hlahang ho diphapanyetsano kahara setheo sa moruo (moo ho tshwanelehileng).

- .43 Dipehelo tsa tjehele tsa setheo se laolang le ditheo tsa sona tse laolwang tse sebediswang tlhophisong ya dipehelo tsa tjehele tse kopaneng di tla hlophiswa di le tsa letsatsi le tshwanang. Ha pheletso ya nako ya tlaleho ya setheo se laolang e fapane le ya setheo se laolwang, bakeng sa kenyelletso, setheo se laolwang se hlophisa dipehelo tsa tjehele tse ding ho tloha ka letsatsi le tshwanang le la dipehelo tsa tjehele tsa setheo se laolang ntle le ha ho sa kgonehe ho etsa jwalo.**
- .44 Ha, ho latela temana ya .43, dipehelo tsa tjehele tsa setheo se laolwang tse sebedisitsweng tlhophisong ya dipehelo tsa tjehele tse kopaneng di hlophiswa ho ba tsa letsatsi le fapaneng le la setheo se laolang, diphetoho di tla etswa bakeng sa phello ya diphapanyetsano kapa diketsahalo tse kgolo tse etsahalang pakeng tsa letsatsi leo le letsatsi la dipehelo tsa tjehele tsa setheo se laolang. Le ha seo se sa tsotellwe, phapang pakeng tsa nako ya tlaleho ya setheo se laolwang le ya setheo se laolang ha e a tshwanela ho feta dikgwedi tse tharo. Bolelele ba dinako tsa tlaleho le phapang le ha e ka ba efe pakeng tsa pheletso ya dinako tsa tlaleho di tla tshwana ho tloha nakong ya tlaleho ho ya ho e nngwe.**
- .45 Dipehelo tsa tjehele tse kopaneng di tla hlophiswa ho sebediswa dipholisi tsa tshupatlotlo tse tshwanang bakeng sa diphapanyetsano tse tshwanang le diketsahalo tse ding maamong a tshwanang.**
- .46 Haeba setho sa setheo sa moruo se sebedisa dipholisi tsa tshupatlotlo tseo e seng tse amohetsweng dipehelong tsa tjehele tse kopaneng bakeng sa diphapanyetsano le diketsahalo tse tshwanang maamong a tshwanang, diphetoho tse tshwanelehileng di a etswa ho dipehelo tsa tjehele ha ho hlophiswa dipehelo tsa tjehele tse kopaneng.
- .47 Lekeno le ditshenyehelo tsa setheo se laolwang di kenyelletswa ho dipehelo tsa tjehele tse kopaneng ho tloha ka letsatsi la phetiso kapa la kgapo jwalo ka ha ho hlahoswa Maamong a GRAP a Phetiso ya Mesebetsi Pakeng tsa Ditheo tse Tlasa Bolaodi bo Tshwanang kapa Phetiso ya Mesebetsi Pakeng tsa Ditheo tse seng Tlasa Bolaodi bo Tshwanang. Lekeno le ditshenyehelo tsa setheo se laolwang di tla thehwa ho boleng ba matlotlo le mekitlane e ananetsweng dipehelong tsa tjehele

tša setheo se laolang ka letsatsi la kgapo. Mohlala, tshenyehelo ya phokotso ya boleng e ananetsweng pehelong ya tshebediso ya tjehele kamora letsatsi la kgapo e tla thehwa ho boleng ba matlotlo a fokoditsweng boleng a amehang a ananetsweng dipehelong tša tjehele tse kopaneng ka letsatsi la kgapo. Lekenole ditshenyehelo tša setheo se laolang di kenyelletswa ho dipehelo tša tjehele tse kopaneng ho fihlela letsatsi leo ka lona setheo se laolang se kgaotsang ho laola setheo se laolang.

- .48 *Dikarolo tseo e seng tse laolang di tla tlalehwa pehelong e kopaneng ya maemo a tjehele ka ho arohana ho dikarolo tša setheo se laolang ho matlotlo a nete.***
- .49 Masalla kapa kgaello ya pehelo ya tshebediso ya tjehele e amanngwa le beng ba setheo se laolang le dikarolo tseo e seng tse laolang. Masalla kapa kgaello yohle e amanngwa le beng ba setheo se laolang le dikarolo tseo e seng tse laolang le hoja sephetho sa hona e ka ba hore dikarolo tseo e seng tse laolang di be le balantshe e nekethifi.
- .50 Haeba setheo se laolang se na le dishere tša thatohatsi tša pokello tse salletseng morao tse bolokilweng ke dikarolo tseo e seng tse laolang mme di hlophisitswe e le matlotlo a nete, setheo se laolang se tla sebetsa karolo ya sona ya phaello kapa kgaello kamora ho etsa diphetoho bakeng sa phaello e ajwang ya setheo se laolang dishereng tse jwalo, ho sa kgathallwe hore ho nkuwe qeto ya ho lefa phaello e ajwang.
- .51 *Diphetoho dikarolong tša ho ba mong'a letlotlo ha setheo se laolang setheong se laolang tseo pheletso ya tsona e seng tahlehelo ya taolo di tlalehwa e le diphapanyetsano tse amang matlotlo a nete (ke hore, diphapanyetsano tša beng boemong ba bona ba ho ba beng ba matlotlo).***
- .52 Maamong a jwalo bokalo ba nnete ba dikarolo tse laolang le tseo e seng tse laolang di tla lokiswa ho bontsha diphetoho dikarolong tša tsona tša papiso setheong se laolang. Phapang le ha e ka ba efe pakeng tša bokalo boo ka bona dikarolo tseo e seng tse laolang di lokisitsweng ka bona le boleng bo kgotsofatsang ba tshepiso e lefilweng kapa e amohetsweng e tla ananelwa ka ho otloloha matlotlong a nete le ho lefuwa ho beng ba setheo se laolang.

Tahlehelo ya taolo

- .53 Setheo se laolang se ka lahlehelwa ke taolo ya setheo se laolang ka phetoho ya maemo a ho ba monga thepa a phethahetseng kapa a papiso, kapa ntle le phetoho eo. Hona ho ka etsahala, mohlala, ha setheo se laolang se ba tlasa taolo ya setheo se seng kapa lekala le leng la mmuso (bona temana ya .22), kapa ha mofedisi wa ditheo a thongwa. Ho ka etsahala hape ka lebaka la selekane se

tlamang.

- .54 Setheo se laolang se ka lahlehelwa ke taolo ya setheo se laolwang ditumellanong (diphapanyetsanong) tse pedi kapa tse fetang tse pedi. Le ha ho le jwalo, ka dinako tse ding maemo a bontsha hore dilekane tse mmalwa di lokela ho tlalehwa jwalo ka selekane se le seng feela. Ha ho nkwa qeto ka hore na ho tlalehwa ka dilekane jwalo ka phapanyetsano e le nngwe, setheo se laolang se tla tadima maemo le dipehelo tsohle tsa dilekane le diphello tsa tsona. E le nngwe kapa tse fetang e le nngwe ya tse latelang e ka bontsha hore setheo se laolang se lokela ho tlaleha bakeng sa dilekane tse mmalwa jwalo ka phapanyetsano e le nngwe feela.

- (a) di kenelwa ka nako e le nngwe kapa ho tadingwa tsohle ka hloko;
- (b) di etsa phapanyetsano e le nngwe e raletsweng ho fihlella phello e akaretsang ya moruo;
- (c) ketsahalo ya tlhophiso e le nngwe e itshetlehile ho ketsahalo ya bonyane tlhophiso e nngwe; le/kapa
- (d) ho tadingwa ha tlhophiso e le nngwe ka boyona ha ho hlalosehe ho ya ka tsa moruo, empa ho a hlaloseha ha ho tadingwa mmoho le ditlhophiso tse ding. Mohlala ke ha thekiso e le nngwe ya dishere e neuwe theko e tlasa maraka mme e thuswa ke thekiso ya nako e tlang e nang le theko e kahodimo ho maraka.

- .55 Ha setheo se laolang se ka lahlehelwa ke taolo ya setheo se laolwang, se:**

- (a) fedisa kananelo ya matlotlo le mekitlane ya setheo se laolwang ka bokalo ba nnete ka letsatsi la ho lahlehelwa ke taolo;**
- (b) fedisa bokalo ba nnete ba dikarolo le ha e ka ba dife tseo e seng tse laolang setheong se neng se laolwa ka letsatsi la ho lahleha ha taolo (ho kenyelletswa dikarolo le ha e ka ba dife pehelong ya tshebediso ya tjhelete e amanngwang le tsona);**
- (c) ananela:**
 - (i) boleng bo kgotsofatsang ba tshepiso e amohetsweng (haeba e le teng), ho tswa ho phapanyetsano, ketsahalo kapa maemo a bakileng tahleho ya taolo; mme**
 - (ii) haeba phapanyetsano e bakileng tahleho ya taolo e kenya tefo ya dikarolo tsa masalla tsa setheo se laolwang ho beng boemong ba bona ba ho ba beng ba matlotlo, tefo eo;**
- (d) e ananela letsete le ha e ka ba lefe le bolokilweng setheong se neng se laolwa ka boleng bo kgotsofatsang ka letsatsi la ho lahleha ha taolo;**
- (e) e hlophisa botjha ho ya ho phaello kapa kgaello, kapa diphetiso ka ho otloloha ho ya ho phaello kapa kgaello, haeba ho hlokeha ho latela Maemo a mang a GRAP, bokalo bo hlwauweng temaneng ya .56; MME**

(f) e ananela phapang le ha e ka ba efe e latelang e le kuno kapa tahlehelo ya masalla kapa kgaello (ho latela Maemo a GRAP a Phetiso ya Mesebetsi Pakeng tsa Ditheo tse Seng Tlasa Bolaodi bo Tshwanang) kapa ya masalla kapa kgaello ya pokello (bona temana ya .39 ho Maemo a GRAP a Phetiso ya Mesebetsi Pakeng tsa Ditheo tse Seng Tlasa Bolaodi bo Tshwanang) e amanngwang le setheo se laolang.

- .56 Haeba setheo se laolang se lahlehelwa ke taolo ya setheo se laolwang, setheo se laolang se tla tlaleha ka bokalo bohle ho ananetsweng seteimenteng sa tshebediso ya tjhelete mabapi le setheo seo se laolwang ka motheo o tshwanang le o tla batlwa haeba setheo se laolang se ne se rekisitse matlotlo kapa mekitlane e amehang ka ho otloloha. Ka lebaka leo, haeba kuno kapa tahlehelo eo nakong e fetileng e ananetsweng pehelong ya tshebediso ya tjhelete e laelwa ho hlophiswa botjha ho ya ho masalla kapa kgaello nakong ya thekiso ya matlotlo kapa mekitlane e amehang, setheo se laolang se hlophisa botjha kuno kapa tahlehelo ho tloha ho matlotlo a nete ho ya ho masalla kapa kgaello (e le tokiso ya tlhophisobotjha) ha setheo se laolang se lahlehelwa ke taolo ya setheo se laolwang. Mohlala, haeba masalla a tekanyobotjha a neng a ananetswe nakong e fetileng seteimenteng sa diphetoho tsa matlotlo a nete a laelwa ho fetisetwa ka ho otloloha ho masalla kapa kgaello thekisong ya letlotlo, setheo se laolang se fetisa masalla a tekanyobotjha ka ho otloloha ho ya ho masalla kapa kgaello ha se lahlehelwa ke taolo ya setheo se laolwang.
- .57 **Tahlehong ya taolo ya setheo se laolwang, letsete le ha e ka ba lefe le bolokilweng setheong se neng se laolwa le bokalo la ha e ka ba bofe bo kolotwang ke setheo se neng se laola kapa bo kolotwang sona bo tla tlalehwa ho latela Maemo a mang a GRAP ho tloha ka letsatsi la tahleho ya taolo.**
- .58 Boleng bo kgotsofatsang ba letsete le ha e ka ba lefe le bolokilweng setheong se neng se laolwa ka letsatsi la tahleho ya taolo bo tla nkwa e le boleng bo kgotsofatsang kananelong ya mantlha ya letlotlo la tjhelete ho latela Maemo a GRAP a Ditho tsa Tjhelete kapa, ha ho tshwanelehile, theko ya kananelo ya mantlha ya letsete ho molekane kapa setheo se laolwang ka kopanelo.

Tlaleho ya matsete ho ditheo tse laolwang, ditheo tse laolwang ka kopanelo le balekane dipehelong tsa tjhelete tse arohaneng

- .59 **Ha setheo se hlophisa diteimentente tse arohaneng tsa tjhelete, se tla tlaleha ka matsete ditheong tse laolwang, ditheong tse laolwang ka kopanelo le balekane:**
- (a) ka theko; kapa**
 - (b) ka ho latela Maemo a GRAP a Ditho tsa Tjhelete.**

Setheo se tla sebedisa tlaleho e tshwanang bakeng sa mokgahlelo ka mong wa matsete.

.60 Setheo se tla ananela phaello e ajwang kapa tefo e jwalo ho tswa ho setheo se laolwang, setheo se laolwang ka kopanelo kapa molekane masalleng kapa kgaellong diteitementeng tsa sona tse arohaneng tsa tjhelete ha tokelo ya sona ya ho amohela phaello e ajwang kapa tefo e jwalo e netefatswa.

.61 Ha setheo se laolang se hlophisa botjha moralo wa setheo sa sona sa moruo ka ho theha setheo se setjha ho ba setheo sa sona se laolang ka mokgwa wa ho kgotsofatsa ditekanyetso tse latelang:

- (a) setheo se setjha se laolang se amohela taolo ya setheo se neng se laola ka ho fana ka ditho tsa ekwiti phapanyetsanong ka ditho tsa ekwiti tsa jwale tsa setheo se neng se laola;
- (b) matlotlo le mekitlane ya setheo sa moruo se setjha le setheo sa moruo sa mantlha e a tshwana nakong e kgutshwane ya pele ho kapa kamora mesebetsi ya phetiso e kenetsweng pakeng tsa ditheo tse tlasa taolo e kopanetsweng le phetiso ya mesebetsi e kenetsweng pakeng tsa ditheo tseo e seng tse tlasa taolo e kopanetsweng; le
- (c) beng ba setheo se neng se laola pele ho phetiso ya mesebetsi e kenetsweng pakeng tsa ditheo tse tlasa taolo e kopanetsweng kapa phetiso ya mesebetsi e kenetsweng pakeng tsa ditheo tseo e seng tse tlasa taolo e kopanetsweng di na le dikarolo tse tshwanang tse phethahetseng le tsa papiso matlotlong a nete a setheo sa mantlha sa moruo mme setheo sa moruo se setjha nakong e kgutshwane pele ho kapa kamora phetiso ya mesebetsi e kenetsweng pakeng tsa ditheo tse tlasa taolo e kopanetsweng kapa phetiso ya mesebetsi e kenetsweng pakeng tsa ditheo tseo e seng tse tlasa taolo e kopanetsweng

le setheo se setjha se laolang se tlaleha ka matsete a sona setheong sa mantlha se neng se laola ho latela temana ya .59(a) diteitementeng tsa sona tse arohaneng tsa tjhelete, setheo se setjha se laolang se tla lekanya theko ka bokalo ba nnete ba karolo ya sona ya dintlha tsa matlotlo a nete tse bontshitsweng diteitementeng tsa sona tse kopaneng tsa tjhelete tsa setheo sa mantlha se neng se laola ka letsatsi la phetiso ya mesebetsi e kenetsweng pakeng tsa ditheo tse tlasa taolo e kopanetsweng kapa phetiso ya mesebetsi e kenetsweng pakeng tsa ditheo tseo e seng tse tlasa taolo e le tshwanang.

.62 Ka ona mokgwa oo, setheo seo e seng setheo se laolang se ka theha setheo se setjha ho ba setheo sa sona se laolang ka mokgwa o kgotsofatsang ditekanyetso tse temaneng ya .61. Ditaello tse temaneng ya .61 di sebetsa ka ho lekana phetisong e jwalo ya mesebetsi. Maemong a jwalo, ha ho buuwa ka 'setheo sa mantlha se neng se laola' le 'setheo sa mantlha sa moruo' ho buuwa ka 'setheo sa mantlha'.

- .63 Maemo ana ha a laele hore ke ditheo dife tse hlahisang dipehelo tse arohaneng tsa tjhelete tse fumanehang bakeng sa ho sebediswa ke bohle. Ditemana tsa .59 le .64 ho isa ho .67 di sebetsa ha setheo se hlophisa dipehelo tsa tjhelete tse arohaneng tse ikobelang Maemo a GRAP. Setheo hape se hlahisa dipehelo tsa tjhelete tse kopaneng tse fumanehang bakeng sa ho sebediswa ke bohle jwalo ka ha ho laelwa ke temana ya .14, ntle le ha tumello ya ho se phethe e ho temana ya .15 is sebetsa.
- .64 *Matsete ho ditheo tse laolwang, ditheo tse laolwang ka kopanelo le balekane a tlalehwang ho latela Maemo a GRAP a Ditho tsa Tjhelete dipehelong tsa tjhelete tse kopaneng a tla tlalehwa ka mokgwa o tshwanang dipehelo tsa tjhelete tse arohaneng tsa motsetedi.*

Tsebahatso

- .65 *Ditshenolo tse latelang di tla etswa dipehelong tsa tjhelete tse kopaneng:*
- (a) *lebitso la setheo se laolwang le sebopeho sa kamano pakeng tsa setheo se laolang le setheo se laolwang ha setheo se laolang, ka ho otloloha kapa e seng ka ho otloloha ka ditheo tse laolwang, se se na karolo e fetang halofo ya matla a ho vouta;*
 - (b) *lebitso la setheo se laolwang le mabaka a hore hobaneng mong'a thoto, ka ho otloloha kapa e seng ka ho otloloha, a sebetsa ka thuso ya ditheo tse laolwang, tse nang le matla a ho vouta (kapa a ka bang jwalo) a fetang halofo ya bao ho tsetetsweng ho bona ha se taolo;*
 - (c) *letsatsi la ho tlaleha la dipehelo tsa tjhelete tsa setheo se laolwang ha dipehelo tse jwalo tsa tjhelete di sebediswa ho hlophisa dipehelo tsa tjhelete tse kopaneng mme di le tsa letsatsi la tlaleho kapa tsa nako e fapaneng le ya setheo se laolang, le lebaka la ho sebedisa letsatsi kapa nako e fapaneng la tlaleho;*
 - (d) *ntlha ya hore letsatsi la tlaleho la dipehelo tsa tjhelete tsa setheo se laolang le fetotswe ho tloha ho le sebediswang bakeng sa kopanyo dilemong tse fetileng le phello ya phetoho ya dipehelo tsa tjhelete tse kopaneng, haeba ho tshwanelehile;*
 - (e) *sebopeho le boholo ba dithibelo le ha e ka ba dife tse kgolo (mohlala, tse hlahang ka lebaka la ditumellano tsa ho adima kapa ditlhoko tsa taolo) tsa bokgoni ba ditheo tse laolwang ba ho fetisa tjhelete ho ya ho setheo se laolang ka sebopeho sa phaello e ajwang ya kheshe kapa ditefo kapa ditefo tse jwalo kapa ho lefa dikadimo kapa tjhelete e lefuweng ka pele;*
 - (f) *lenane la ditheo tse laolwang tse kgolo;*
 - (g) *diphaello kapa ditahlehelo thekisong ya diabo kapa ditlhaphollo tse ding tse etswang ditheong tse laolwang ke motsetedi;*

- (h) ditefo tse lefiswang bakeng sa tsamaiso ya setheo se laolwang; le
- (i) moo diphetoho tsa ho fedisa sekhgahla sa dipholisi tse fapanent tsa tshupatlotlo di sa kgoneng ho etswa, sebopeho sa diphapang.
- .66 Ha dipehelo tsa tjhelete tse arohaneng di hlophiswa bakeng sa setheo se laolang seo, ho latela temana ya .15, se kgethang hore se ke ke sa hlophisa dipehelo tsa tjhelete tse kopaneng, dipehelo tseo tsa tjhelete tse arohaneng di tla senola:**
- (a) ntlha ya hore dipehelo tsa tjhelete ke dipehelo tsa tjhelete tse arohaneng; hore tumello ya ho se phethe kopanyo e sebedisitswe; lebitso la naha ya ngodiso kapa bodulo ya setheo seo dipehelo tsa sona tsa tjhelete tse kopaneng di ikobelang Maemo a GRAP di hlahisitswe bakeng sa tshebediso ya bohle; aterese ya moo dipehelo tsa tjhelete tse kopaneng di ka fumanwang;
- (b) lenane la matsete a maholo ditheong tse laolwang, ditheong tse laolwang ka kopanelo le balekane, ho kenyelletswa lebitso, naha ya ngodiso le bodulo, karolo ya ho ba mong'a thoto le, haeba e fapane, karolo ya matla a ho vouta a setheo;
- (c) tlhaloso ya mokgwa o sebedisitsweng ho tlaleha bakeng sa matsete a leng lenaneng tlasa (b).
- .67 Ha setheo se laolang (seo e seng setheo se laolang se akaretswang ke temana ya .66), moiteki ya nang le karolo setheong se laolwang ka kopanelo kapa motsetedi ho molekane a hlophisa dipehelo tsa tjhelete tse arohaneng, dipehelo tseo tsa tjhelete tse arohaneng di tla senola:**
- (a) ntlha ya hore dipehelo tsa tjhelete ke dipehelo tsa tjhelete tse arohaneng le mabaka a hore hobaneng dipehelo di hlophiswa haeba ho sa laelwe ke molao;
- (b) lenane la matsete a maholo ditheong tse laolwang, ditheong tse laolwang ka kopanelo le balekane, ho kenyelletswa lebitso, sebopeho sa mesebetsi, naha ya ngodiso kapa bodulo, karolo ya ho ba mong'a thoto le, haeba e fapane, karolo ya matla a ho vouta a setheo; le
- (c) tlhaloso ya mokgwa o sebedisitsweng ho tlaleha bakeng sa matsete a lenaneng tlasa (b).
- mme di tla supa dipehelo tsa tjhelete tse hlophisitsweng ho latela temana ya .14 ya Maemo ana, Maemo a GRAP a Matsete ho Balekane le Maemo a GRAP a Dikarolo ho Dikgwebo tsa Boiteko bo Kopanetsweng tse amanang le tsona.
- .68 Ha setheo se laolwang se hapuwa feela ka tjhebo ya ho se rekisa hamorao, ditsebahatso tse latelang di tla etswa ditlhalosong tsa dipehelo tsa tjhelete tse arohaneng:**

- (a) *lebitso la setheo se laolwang le mabaka a ho se hapa;*
- (b) *tlhaloso ya morero wa ho se rekisa, ho kenyelletswa le letsatsi le lebelletsweng la thekiso kapa phetiso; le*
- (c) *bokalo ba nnete ba matlotlo le mekitlane e tla ameha thekisong ya setheo se laolwang.*

Diphumantsho tsa nakwana

Kamohelo ya mantlha ya Maemo a GRAP

- .69** *Diphumantsho tsa nakwana tse tla sebediswa ke ditheo ha ho amohelwa la mantlha Maemo ana di laetswe (di)taelong. Diphumantsho tsa Maemo ana di lokela ho balwa hammoho le e nngwe le e nngwe ya ditaelo tse tshwanelehileng.*

Ditokiso ho Maemo a GRAP

- .70** *Tlhaloso ya 'dikarolo tsa bonyane' e ntlafaditswe ho ba 'karolo eo e seng e laolang', mme temana ya .60 ya eketswa ka Dintlafatso tsa Maemo a GRAP a phatlaladitsweng ka Pudungwana 2010. Setheo se tla tshwanela ho sebedisa ditokiso tsena ka ho ya pele bakeng sa dinako tsa selemo tsa tjhelete ho qala ka la 1 Mmesa 2015 kapa kamora letsatsi leo. Haeba setheo se ikgethela ho sebedisa ditokiso tsena letsatsi leo le so fihle, se tla tsebahatsa ntlha eo.*
- .71** *Temana ya .59 e ile ya fetolwa ke Dintlafatso tsa Maemo a GRAP a phatlaladitsweng ka Pudungwana 2010. Setheo se tla tshwanela ho sebedisa ditokiso tsena ka ho ya pele bakeng sa dinako tsa selemo tsa tjhelete ho qala ka la 1 Mmesa 2015 kapa kamora letsatsi leo, ho tloha ka letsatsi leo se qadileng ho sebedisa Maemo a GRAP a Matlotlo ao e seng a Jwale a Boloketsweng ho Rekiswa le Dikgwebo tse Rekisitsweng ka Iona. Haeba setheo se ikgethela ho sebedisa ditokiso tsena letsatsi leo le so fihle, se tla tsebahatsa ntlha eo.*
- .72** *Maemo a GRAP a Phetiso ya Mesebetsi Pakeng tsa Ditheo tse Tlasa Bolaodi bo Tshwanang, Phetiso ya Mesebetsi Pakeng tsa Ditheo tse seng Tlasa Bolaodi bo Tshwanang le Dikgwebonyalano a ile a lokisa ditemana tsa .03, .39, .47 ho isa ho .50 mme a eketsa ditemana tsa .51 ho isa ho .58 le .61 ho isa ho .62. Setheo se tla sebedisa ditokiso tsena ha se sebedisa Maemo a GRAP a Phetiso ya Mesebetsi Pakeng tsa Ditheo tse Tlasa Bolaodi bo Tshwanang, Phetiso ya Mesebetsi Pakeng tsa Ditheo tse seng Tlasa Bolaodi bo Tshwanang le Dikgwebonyalano.*
- .73** *Ditokiso le ha e ka ba dife tse ding tsa Maemo a GRAP di tla sebediswa ka ho kgutlela morao, ho latela Maemo a GRAP a Dipholisi tsa Tshupatlotlo,*

Diphetoho tsa Ditekanyo tsa Tshupatlotlo le Diphoso.

Letsatsi le qalang

Kamohelo ya mantlha ya Maemo a GRAP

- .74 Setheo se tla tshwanela ho phethahatsa Maemo a GRAP bakeng sa dipehelo tsa tjhelete tsa selemo tse akaretsang dinako tse qalang ka, kapa kamora, letsatsi le tla bewa ke Letona la tsa Ditjhelete molawaneng o tla phatlalatswa ho latela karolo ya 91(1)(b) ya Molao wa Taolo ya Tjhelete ya Setjhaba, Molao wa 1 wa 1999, jwalo ka ha o lokisitswe.*

Ditheo tse seng di sebedisa Maemo a GRAP

- .75 Setheo se tla tshwanela ho phethahatsa ditokiso tsena Maemong ana a GRAP bakeng sa dipehelo tsa tjhelete tsa selemo tse akaretsang dinako tse qalang ka 1 Mmesa 2015 kapa kamora letsatsi leo. Phethahatso e potlakiswang e a kgothaletswa. Haeba setheo se sebedisa ditokiso tsena bakeng sa nako e qalang pele ho 1 Mmesa 2015, se tla tsebahatsa ntlha eo.*

Ho hlakolwa ha Maemo a GRAP a Dipehelo tsa Tjhelete tse Kopaneng le tse Arohaneng (2005)

- .76 Maemo ana a nka sebaka sa Maemo a Tshebetso ya Tshupatlotlo e Ananetsweng ka Kakaretso a Dipehelo tsa Tjhelete tse Kopaneng le tse Arohaneng, a phatlaladitsweng ka 2005.*

Papiso le Maemo a Matjhaba a Tshupatlotlo Ditheong tsa Bohle a Dipehelo tsa Tjhelete tse Kopaneng le tse Arohaneng (Tshitwe 2006)

Maemo ana a GRAP a Dipehelo tsa Tjhelete tse Kopaneng le tse Arohaneng a nkuwe haholoholo ho Maemo a Matjhaba a Tshupatlotlo Ditheong tsa Bohle a Dipehelo tsa Tjhelete tse Kopaneng le tse Arohaneng (IPSAS 6). Diphapano tse kgolo pakeng tsa Maemo a GRAP a Dipehelo tsa Tjhelete tse Kopaneng le tse Arohaneng le IPSAS 6 di tjena:

- Temana e bolelang merero e kenyelletswe Maamong ana ha ka ho le leng IPSAS 6 e sa kenyelletse temana eo.
- Tlhaloso ya dipehelo tsa tjhelete tse arohaneng e batla e fapane hanyane le IPSAS 6 ka ka moo tlhaloso ena e buang ka karolo ho matlotlo a nete a setheo.
- IPSAS 6 e hlalosa masalla a matlotlo ohle kamora ho tlosa mekitlane yohle eo e leng "matlotlo/ekwiti ya nete" ha ka ho le leng Maemo ana a bua ka "matlotlo a nete".
- Maemo ana a kenyelletsa dintlafatso tse entsweng ho IAS 27 ya Dipehelo tsa Tjhelete tse Kopaneng le tse Arohaneng ke IASB e le karolo ya Porojeke ya yona ya Selema ya Ntlafatso ya 2008.
- Maemo ana a kenyelletsa dintlafatso tse itseng tse entsweng ho IAS 1 ya Tlaleho ya Dipehelo tsa Tjhelete ke IASB e le karolo ya ntjhafatso ya IAS 1 ka 2008.
- Theminioloji e itseng ho ka etsahala e ntlafaditswe ho tloha ho dingotsweng tsa IPSAS 6, mohl. ho bua ka selekane sa konteraka e fetotswe ho ba selekane se tlamang ha ho tadingwa ditokelo tsa ho vouta.
- IPSAS 6 ha e kenyelletse matsete ao kenyelletsong moo taolo e leng ya nakwana mme letlotlo le tlamehileng ho rekiswa nakong e kgutshwane e tlang. Maemo ana a laela hore a kenyelletswe mme a tlalehwe le ho tsebahatswa ho latela Maemo a GRAP a Matlotlo ao e seng a Jwale a Boloketsweng ho Rekiswa le Dikgwebo tse Rekisitsweng.
- Maemo ana a kenyelletsa dintlha tse hlalosang tse hlwaileng dikamano tse itseng tsa taolo tse ka bang teng lekaleng la bohle.
- Maemo ana a akarelletsa matla le matshwao a supang menyetla ho ekelletswa ho a fupersweng ke IPSAS 6. Matshwao ana a mang a supang matla le menyetla a nkuwe ho tokomane ya sehlotshwana sa dipusano sa IPSASB e bitswang Setheo sa Ditlaleho tsa Mmuso (Government Reporting Entity).
- Maemo ana a fupere ditaello tse eketsehileng tsa ditsebahatso.
- Diphumantsho tsa nakwana tse sebetsang Maamong ana ho qoqwa ka tsona ka mokgwa o fapaneng le wa IPSAS 6.